

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 45/98

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu konanom 1. júla 1998 predbežne prerokoval podnet [REDACTED], bytom [REDACTED] vo veci porušenia jeho základného práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky formou referenda podľa čl. 94 Ústavy Slovenskej republiky konaním prezidenta Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

Podnet [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky v Košiciach (ďalej len „ústavný súd“) bolo 23. februára 1998 doručené podanie, ktoré jeho pisateľ (ďalej len „navrhovateľ“) označil ako „sťažnosť a návrh na konanie“. Z jeho obsahu vyplynulo, že požiadal o začatie konania o podnete podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

V odôvodnení podnetu navrhovateľ uviedol, že prezident Slovenskej republiky vyhlásením referenda na deň 19. apríla 1998 súčasne o vstupe Slovenska do NATO

i o priamej voľbe prezidenta občanmi, porušil jeho „ústavou garantované právo podľa čl. 12 ods. 1 ústavy, konkrétne zúčastňovať sa na správe vecí verejných priamo (čl. 30 ods. 1 ústavy), zúčastnením sa na referende (čl. 94 ústavy)“.

Ako ďalej uviedol, obmedzenie svojho práva zúčastniť sa predmetného referenda vidí v tom, že rozhodnutie prezidenta mu neumožňuje zúčastniť sa iba referenda o priamej voľbe prezidenta bez toho, aby sa „proti svojej vôli zúčastnil referenda o vstupe Slovenska do NATO“. V spojení s týmto konaním prezidenta oznámil ústavnému súdu, že využíva „svoje ústavné právo garantované v čl. 32 ústavy, postaviť sa na odpor proti rozhodnutiu, ktorým prezident republiky odstraňuje demokratický poriadok základných ľudských práv a slobôd v našej ústave. Uviedol tiež, že obmedzenie jeho „ústavného práva je sprevádzané viacnásobným porušením ústavy ústredným orgánom štátnej správy - prezidentom republiky“, lebo tento „porušil čl. 2 ods. 2 ústavy, konať iba na základe ústavy, v jej medziach“.

Navrhovateľ bol toho názoru, že „vyhlásením referenda o vstupe do NATO, ktoré sa už konalo v roku 1997, porušil prezident čl. 99 ods. 2 ústavy - referendum v tej istej veci možno opakovať najskôr po uplynutí troch rokov od jeho vykonania“. Rovnako, podľa neho, ak prezident „nevyhlásil referendum o priamej voľbe prezidenta tak, ako ho o to petíciou požiadali občania, čím porušil čl. 95 a čl. 102 písm. m ústavy“.

V petite žiadal „o účinné a včasné konanie podľa čl. 130 ods. 3 ústavy tak, aby ani rozhodnutím prezidenta nedochádzalo k porušovaniu mojich práv“.

II.

Pri predbežnom prerokovaní každého podnetu, ktoré je neverejné a bez prítomnosti účastníkov konania (§ 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 293/1995 Z. z.; ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“), ústavný súd skúma jeho zákonom predpísané náležitosti upravené

v § 20 ods. 1 citovaného zákona a tiež, či neexistujú dôvody na jeho odmietnutie podľa jeho § 25 ods. 2. Jedným z dôvodov odmietnutia podnetu je aj jeho zjavná neopodstatnenosť: „Ktorú možno vysloviť v prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal pisateľ podnetu (I. ÚS 93/97, I. ÚS 87/97, I. ÚS 20/97). Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podnetu preto preskúmal, či existuje priama príčinná súvislosť medzi označeným rozhodnutím orgánu štátu (v danom prípade prezidenta republiky) a porušením základného práva alebo slobody navrhovateľa podľa čl. 30 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd sa v tejto súvislosti zaoberal námietkou navrhovateľa, podľa ktorej vyhlásením referenda o štyroch otázkach, z toho troch na návrh Národnej rady Slovenskej republiky (týkajúcich sa vstupu Slovenskej republiky do NATO a rozmiestnenia jadrových zbraní a vojenských základní na území Slovenskej republiky) a jednej na návrh občanov zastúpených petičným výborom (týkajúcej sa voľby prezidenta Slovenskej republiky priamo občanmi), prezident Slovenskej republiky porušil jeho základné právo zúčastniť sa na správe vecí verejných priamo (čl. 30 ods. 1 ústavy) tým, že sa „proti svojej vôli musel zúčastniť aj referenda vyhláseného na jeden deň aj o otázkach obsiahnutých v návrhu Národnej rady Slovenskej republiky“, o ktorých nechcel nielen hlasovať, ale referenda o nich sa nechcel ani zúčastniť.

Vychádzajúc zo skutkového stavu týkajúceho sa referenda vyhláseného prezidentom Slovenskej republiky (ďalej len „prezident“) ústavný súd konštatoval, že rozhodnutie prezidenta o vyhlásení referenda na 19. apríla 1998 o rovnakých otázkach, ako boli uvedené v jeho rozhodnutí z 13. mája 1997 však nebolo vyhlásené spôsobom, ktorý upravuje zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 564/1992 Zb. o spôsobe vykonania referenda. K jeho vyhláseniu podľa § 2 citovaného zákona vôbec nedošlo, nakoľko vláda Slovenskej republiky (na ktorú po uplynutí volebného obdobia prezidenta prešli jeho právomoci podľa čl. 105 ústavy), predmetné rozhodnutie prezidenta zrušila svojím uznesením č. 158 z 3. marca 1998.

Ako vyplýva z ustanovenia § 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 564/1992 Zb. o spôsobe vykonania referenda referendum, ktoré vyhlasuje prezident (čl. 93 až 99 ústavy), sa vyhlasuje jeho oznámením v Zbierke zákonov. Každé rozhodnutie prezidenta o vyhlásení referenda musí byť preto vyhlásené spôsobom upraveným zákonom č. 564/1992 Zb.

Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ sa predmetného referenda nemohol vôbec zúčastniť, lebo pre takúto jeho účasť chýbal nevyhnutný právny podklad, nakoľko rozhodnutie prezidenta o vyhlásení referenda na 19. apríla 1998 nebolo vôbec vyhlásené zákonom predpísaným spôsobom. Z tohoto dôvodu nemohlo ani vôbec dôjsť k porušeniu jeho základného práva zúčastniť sa na správe vecí verejných priamo formou referenda podľa čl. 30 ods. 1 ústavy spôsobom, ktorý označil vo svojom podnete.

Z uvedeného dôvodu bol preto podnet navrhovateľa odmietnutý ako zjavne neopodstatnený podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 293/1995 Z. z.

Pokiaľ ide o oznámenie navrhovateľa, že využíva „svoje ústavné právo garantované v čl. 32 ústavy, postaviť sa na odpor proti rozhodnutiu, ktorým prezident odstraňuje demokratický poriadok základných ľudských práv a slobôd“, ústavný súd poukazuje na to, že označené konanie prezidenta republiky nie je dôvodom pre takéto konanie navrhovateľa, nakoľko s ním nie je v žiadnej príčinnej súvislosti. Z existujúceho skutkového a právneho stavu, ktorý vznikol po zrušení rozhodnutia prezidenta o vyhlásení referenda na 19. apríla 1998 je tiež zrejmé, že navrhovateľovi nikto nemohol upierať a ani obmedzovať realizáciu jeho základného práva zúčastniť sa na správe vecí verejných formou konkrétneho referenda.

Navrhovateľ v podnete tiež žiadal „o účinné a včasné konanie podľa čl. 130 ods. 3 ústavy tak, aby ani rozhodnutím prezidenta nedochádzalo k porušovaniu mojich práv“. Porušenie svojho základného práva zúčastňovať sa na správe vecí verejných prostredníctvom referenda vyhláseného prezidentom na 19. apríla 1998 videl tiež v tom, že

„vyhlásením referenda o vstupe Slovenska do NATO, ktoré sa už konalo v roku 1997, porušil prezident čl. 99 ods. 2 ústavy - referendum v tej istej veci možno opakovať najneskôr po uplynutí troch rokov od jeho vykonania“, a že prezident tým, že nevyhlásil referendum o priamej voľbe prezidenta tak, ako to o to petíciou požiadali občania, porušil čl. 95 a čl. 102 písm. m/ ústavy. Ústavný súd konštatoval, že námietka porušenia citovaných článkov ústavy prezidentom republiky s porušením práva navrhovateľa zúčastniť sa na správe vecí verejných formou konkrétneho referenda (čl. 30 ods. 1 ústavy) vecne nesúvisí, hoci by mohla byť predmetom osobitného konania o výklad ústavných zákonov, ak je vec sporná, podľa čl. 128 ods. 1 ústavy.

Keďže k namietanému porušeniu základného práva navrhovateľa podľa čl. 30 ods. 1 ústavy nemohlo z uvedených dôvodov vôbec dôjsť, ústavný súd jeho podnet odmietol ako zjavne neopodstatnený podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 293/1995 Z. z.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 1998